

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA TALABALARNI KASBIY-PEDAGOGIK
FAOLIYATGA TAYYORLASHNING NAZARIY VA METODIK ASOSLARI

Odilov Yorqin Juraevich

Qarshi davlat texnika universiteti dosenti

Mirzayeva Shahlo Abduraxmonovna

Shahrisabz Davlat Pedagogika instituti "Matematika va ta'limda axborot texnologiyasi"

kafedrasida matematika fani o'qituvchisi

Annotatsiya: *Mazkur maqolada raqamli ta'lim muhitida talabalarni kasbiy-pedagogik faoliyatga tayyorlashning nazariy va metodologik asoslari yoritilgan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlar, raqamli texnologiyalar va innovatsion metodlarning ta'lim samaradorligini oshirishdagi o'rni tahlil qilingan.*

Kalit so'zlar: *raqamli ta'lim, pedagogik kompetensiya, kasbiy tayyorgarlik, innovatsion metodlar, raqamli texnologiyalar, didaktika.*

Аннотация: *В данной статье рассматриваются теоретические и методологические основы подготовки студентов к профессиональной и педагогической деятельности в цифровой образовательной среде. Также анализируется роль современных педагогических подходов, цифровых технологий и инновационных методов в повышении эффективности образования.*

Ключевые слова: *цифровое образование, педагогическая компетентность, профессиональная подготовка, инновационные методы, цифровые технологии, дидактика.*

Abstract: *This article examines the theoretical and methodological foundations of preparing students for professional and pedagogical work in a digital educational environment. It also analyzes the role of modern pedagogical approaches, digital technologies, and innovative methods in improving the effectiveness of education.*

Keywords: *digital education, pedagogical competence, professional training, innovative methods, digital technologies, didactics.*

Bugungi kunda ta'lim tizimida raqamlashtirish jarayonlari jadal rivojlanib bormoqda. Raqamli ta'lim muhiti talabalar bilimini oshirish bilan birga, ularning kasbiy-pedagogik faoliyatga tayyorgarligini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Shu bois, bo'lajak pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nazariy va metodologik asoslarni aniqlash dolzarb vazifa bo'lib qolmoqda.

Bu xususiyatlar pedagogik innovatsiyalardan foydalangan holda o'qituvchi faoliyatining mazmunini va unga qo'yiladigan talablarni belgilaydi.

1. Raqamli ta'limning nazariy asoslari

Raqamli ta'lim zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida tashkil etiladi va konstruktivizm, konnektivizm hamda kompetensiyaviy yondashuvlarga asoslanadi.

2. Kasbiy-pedagogik tayyorgarlik tushunchasi

Kasbiy-pedagogik tayyorgarlik – bu bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik faoliyatni samarali amalga oshirishga tayyorlik darajasidir.

3. Raqamli ta'lim sharoitida metodologiya

Integrativ, faoliyatga yo'naltirilgan yondashuvlar va raqamli kompetensiyalarni shakllantirish muhim ahamiyatga ega.

4. Innovatsion pedagogik texnologiyalar

Blended learning, flipped classroom, masofaviy ta'lim va gamifikatsiya keng qo'llaniladi.

5. Afzalliklar va muammolar

Afzalliklar: moslashuvchanlik, resurslarga kirish, individuallashtirish.

Muammolar: texnik vositalar yetishmasligi, internetga bog'liqlik.

Raqamli ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlarini va aralash modelni (masofaviy ta'lim texnologiyalari, elektron ta'lim elementlari va raqamli ta'lim muhitining imkoniyatlarini o'z ichiga olgan holda) hisobga olgan holda o'qitish tajribasiga asoslanib, biz raqamli ta'lim o'qituvchisi uchun bir qator talablarni ta'kidlaymiz:

- doimiy ravishda o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini takomillashtirish qobiliyati.

- Kasbiy va fan kompetensiyasi (o'qitilayotgan kursni bilish, qo'shimcha ma'lumotlar manbalari, fan bo'yicha yangi ma'lumotlarni "kuzatish" va boshqalar). Bu talab yaqqol ko'rinadi, chunki o'z fanini bilish o'qitishning zaruriy shartidir.

- AKT kompetensiyasi (ofis dasturlari to'plamida ravonlik, Internetda ishlash va o'quvchilarning mustaqil ishlarini tashkil qilish uchun Internet muhiti imkoniyatlaridan foydalanish, elektron ta'lim resurslarini va pedagogik dasturiy vositalar ishlab chiqish malakasi va boshqalar).

- aralash ta'limga xos bo'lgan o'quv jarayonini tashkil etishning turli shakllarini qo'llash qobiliyati.

- pedagogik faoliyatning har xil turlarini amalga oshirish qobiliyati (diagnostika, o'z va o'quvchilarning maqsadlariga alohida e'tibor qaratgan holda o'qitishni loyihalash, faoliyatni tashkil etishning turli usullari orqali o'quvchilarni ta'lim faoliyatiga rag'batlantirish, o'zaro aloqalarni boshqarish, o'quv jarayonini tashkil etish; refleksiya, aloqa, nazorat).

- Interfaol mashqlar, elektron kurslar va o'quv dasturlarini ishlab chiqish va yaratish usullarini bilish.

- Rivojlangan intellekt, o'z-o'zini rivojlantirish va o'z-o'zini takomillashtirishga doimiy intilish.

- maksimal pedagogik natijalarga erishish uchun texnologik, tashkiliy, didaktik, uslubiy, psixologik va axborot-kommunikatsiya imkoniyatlarini ko'rish qobiliyati.

O'qituvchi uchun raqamli ta'limni amalga oshirishdagi qiyinchiliklarga quyidagilar kiradi:

- mas'uliyat, harakatchanlik, o'quv materialini doimiy ravishda yangilab turish zarurati va shaxsiy (vakolatli) muloqot uslubini shakllantirish nuqtai nazaridan o'qituvchiga talablarning ortishi. Shuni ta'kidlash kerakki, agar talaba raqamli o'qitishda o'qituvchini yoqtirmasa, ikkinchisi muloqotni minimal darajada kamaytirishi mumkin;

- o'qituvchining texnik, uslubiy va psixologik mahorati nuqtai nazaridan raqamli o'qitishda kasbiy-pedagogik faoliyatning o'ziga xos xususiyatlariga moslashtirish zarurati;
- raqamli ta'limning mehnat intensivligi (kursni ishlab chiqish, o'quv materiallari, o'quvchilarni o'qitish va qo'llab-quvvatlash, muloqotni tashkil etish va boshqalar).

Shu sababli, raqamli ta'lim sharoitida pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini muntazam ravishda takomillashtirib borish, ularni yangi texnologiyalar bilan ishlashga o'rgatish va ta'lim jarayonini raqamlashtirishga qaratilgan tizimli ishlarni amalga oshirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa qiladigan bo'lsak raqamli muhitda faoliyat yurituvchi pedagog o'quv jarayonini innovatsion yondashuvlar asosida tashkil eta olishi, interaktiv metodlardan foydalanishi, masofaviy ta'lim platformalari orqali bilim berishi va o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyalarini rivojlantirishi zarur. Shu bilan birga, u raqamli resurslarni tanlash, tahlil qilish va ularni o'quv jarayoniga moslashtirish kabi muhim kompetensiyalarga ega bo'lishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Одилов.Ё.Ж. //Методы использования языков программирования в обучении физике // Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. VOLUME 1. ISSUE 9. ISSN 2181-1784. Scientific Journal Impact Factor. – Тошкент, 2021. – Р. 436-441.

2. Одилов.Ё.Ж. // Methods of preparing students for professional activity on the basis of teaching physics//. O'zbekiston milliy universiteti xabarлари, 2022,[1/11] issn 2181-7324.

3. Одилов.Ё.Ж. //“Чизиқли ва визуал дастурлаш асосида физика ўқитиш методикасини такомиллаштириш” диссертация//. Чирчиқ-2022

4. Одилов.Ё.Ж. //Физикадан таълим бериш асосида талабаларни касбий фаолиятга тайёрлаш методикаси // Таълим ва инновацион тадқиқотлар. – Тошкент, 2021. – № 5. ISSN 2181-1709. – Б. 238-244.

5. Одилов.Ё.Ж. //Физика ўқитиш асосида талабаларни лойиҳавий-конструкторлик фаолиятига тайёрлаш.// Ўзбекистон миллий университети хабарлари, 2022, [1/11] ISSN.

6. Одилов.Ё.Ж. //Физика фанини ўқитишда замонавий педагогик технологиялардан фойдаланиш//. Наманган давлат университети илмий ахборотномаси. 2021/11/11

7. Одилов.Ё.Ж. //Физика фанини ўқитиш асосида талабаларнинг лойиҳавий-конструкторлик фаолиятини ривожлантириш//. Муғаллим ҳам ўзликсиз билимлендириў. Илмий-методикалық журнал.–Нөкис. 2021 103-106